

An © 2016 Gannas

Mark Trevethan

Mark Trevethan a dheuth ha bos Ledyer an Yeth a-barth Konsel Kernow ow talleth y soedh dhe'n 18^{ves} a vis-Genver 2016. Bardh an Yeth a'n Orsedh yw, dyskador a Gernewek yn klass Loundres hag esel Kesva an Taves Kernewek (bys y'n eur ma dhe'n lyha). Ni a wel kyns pell py par ober a vydh gwrys ganso ha pana gevrennow gans An Akademi ha bagasow erell an yeth. Keslowena ha chons da dhodho!

Lyther a Alban

f2: Kastell Stalker, Appin

Yowan Byghan, skriker agan koloven albanek, a dhylo ynwedh pub blydhen kuntell a'y vardhonegow, pur dha aga redya. *The Long Glass* yw an dyllans 2015 hag ynno unn bardhonek yn Kernewek, dew yn Gwydhelek Albanek, onan yn Frynkek ha'n re erell yn Sowsnek. Pella derivadow adhiworth:

ybyghan@yahoo.com

An Gannas niver 470 mis-
Hwevrer 2016 dyllys gans ©
Kowethas an Yeth
Kernewek ISSN 1470 705X

Lyther a Alban

a-dhiworth Yowann Byghan

(agan kesskriker arbennik albanek)

Muirt na h-Apaimn (Moldrans an Appin)

Y'n mis eus passyes, my a ros dhywgh derivadow berr yn kever an skrifer albanek meur y vri Robert Louis Stevenson (1850-1894). Dhe'm breus vy, an gwella romans skrifys ganso yw *Kidnapped* (Denladrys), mes martesen ny woer pub huni bos lies hwarvos ha lies den an lyver na tus wir a istori, hag unn hwarvos yntredha acheson a sorr fell bys y'n jydh hedhyw.

Appin yw ranndir gwyls ha pur deg desedhys yn Earra-Ghaidheal (Argyll). Pennternedh an ranndir na y'n 18^{ves} kansblydhen o kordh an dus Stiùbhart (Stewart) ha Seumasachean (Jacobites po Jamysoryon) y'n kettep penn, hag Ailean Breac Stiùbhart (Alan Breck y'n romans) onan anedha. Wosa an omsav Seumasach a 1745, governans an myghtern sowsnek Jori II a wrug maystri war an ranndir Appin hag ordena Cailean Caimbeul à Gleann Iubhair (*Colin Campbell of Glenure*) faktor po bayli an statow Stiùbhart. Yndella, yth esa argas meur ynter an dhew deylu, na Stiùbhartachean ha na Caimbeulachean.

An 14^{ves} a vis-Me, 1752, yth esa Cailean Caimbeul ha tryden ow marghogeth y'n Choille an Leitir Mhòir (Koes Lettermore) yn Appin. Y teuth dew grakk gonn, ha Caimbeul a goedhas marow dhe'n dor. Ny wrug den vyth gweles an tenner. Gogrysi a wrug an Caimbeulachean bos Ailean Breac

Stiùbhart an moldrer, drefenn ev dhe gelli moy a'y diryow ages pub Stiùbhartach arall. Dhe voy, Ailean Breac Stiùbhart a fias dhe'n fo a-dhistowgh wosa an moldrans ha goelya dhe Bow Frynk, na bythkweth ny wrug ev dehweles dhe Alban namoy.

Fest serrys o an Caimbeulachean. I a wrug dalghenna Seumas a' Ghlinne (Jamys Stewart, po Jamys an Glynn, penntern Stiùbhart arall) ha'y worra dhe drial. I a wodhya fest yn ta bos Seumas a'Ghlinne ankablus – yth esa alibi hornek dhodho, ha'n barner a amytyas bos an dustuni '*in airts and pairs*', henn yw kyhwedhel ansertan– mes i a vynna kavoes aga drog-gras. Barner an trial o Archibald Campbell, tressa Duk Earra-Ghaidheal ha Penntern an Kordh Caimbeul. Unnek tiyas o Caimbeulach. An trial a gemmeras le dhe Inbhir Aora (Inverary), tre Gaimbeulach. An 8^{ves} mis-Du 1752, Seumas a'Ghlinne a veu kregys dhe Bail' a' Chaolais (Ballachulish). Ev a brotestyas y vos ankablus ha leverel an pypmthegves salm warn ugens, hag yw aswonnys hwath y'n dydhyow ma gans tus an Ugheldiryow avel Salm Seumas a' Ghlinne. Y eskern a wrug gortos war an krogl a yn kres an dre dres ugens blydhen moy avel gwarnyans dhe'n werin.

Duk
Argyll

Hwath salow yn Pow Frynk, bythkweth ny wrug Ailean Breac

Stiùbhart amytyta dhe'n moldrans. Y'n vlydhen 2001, Anda Penman, diyskynnyades Pennternedh Stiùbhart an Appin 89 blydhen hy oes, a dhiskwedhas hwedhel a leveris hi bos kevrin koth an teylu: towl an moldrans re beu gwrys gans peswar arloedh yowynk Stiùbhartach, heb aswonnvos Seumas a' Ghlinne, ha dewisys a veu an tenner der kesstrif-tenna, hag ev Dòmhnail Stiùbhart (Donald Stewart).

Wosa dalghennans ha trial Seumas a' Ghlinne, yth o res dhe'n Stiùbhartachean gorra Dòmhnail Stiùbhart dhe gudhva awos an meth ha'n bismar esa dhodho, ha lies blydhen awosa, pan wrug an governans livra eskern Seumas a' Ghlinne rag aga ynkleudhyans, yth o Dòmhnail Stiùbhart hag a wrug aga golghi kyns aga ynkleudhyans, avel omaj dh'y gov, herwydh Mestres Penman.

Herwydh hwithrans hir ha down Lee Holcombe PhD, Seumas a' Ghlinne o ordener an moldrans, mes Dòmhnail Stiùbhart o an tenner. Y'n lyver *'Walking With Murder: On The Kidnapped Trail'* (2005), Ian Nimmo a hwila devnydhyia teknogow forensek arnowydh rag kavoes an moldrer.

Y'n vlydhen 2008, laghyas a Glaschu henwys John Macaulay a wovynnas orth an *Scottish Criminal Cases Review Commission* (Desedhek Albanek Rag Daswel Kasys Drogober) may hwrens dasprederi an kuhudhans erbynn Ailean Breac Stiùbhart, rag nyns esa 'brywsyon vyth' a dhustuniow y vos kablus.

Ytho, koth ha koynt kyn fo an hwedhel, ha rann romans meur y vri kyn fo, yth yw hwedhel ha kevrin hwath yn fyw.

Goel Ilow Kernow gans Esme Tackley

An vledhen 2015 o an kans ha pypmes Gool Ilow Kernow. An hwarvos ma a veu fondys yn 1910 gans An Arlodhes Mary Trefusis. Y'n dedhyow ma y hwer yn Truru, y'n Eglos Vethodek. War gudhlen a-rag an dowlen yma skrifys 'Bedhens Kernow yn Kessenyan's'.

Lemmyn, yma ilow a bub eghen y'n gool ma, ha menestrouthi ha dre lev. Mes nyns eus ilow yn unnik ... mes yma an ger kewsys ynwedh. Ha nyns yw an yeth a gana ha kewsel Sowsnek yn unnik ... yma kanow kenys yn Kernewek ha bardhonieth, tekstow an Bibel ha hwedhlow kewsys yn Kernewek.

Yth esen vy orth an Klass Z: Kernewek – Yeth Kewsys, dohajydhweyth dy'Sadorn an 21 a vis Meurth. Yma teyr rann y'n klass ma ha pewas rag pub rann. An kynsa rann yw rag ombroforyon yn-dann an apposyans 4^a gradh; an nessa yw rag ombroforyon a-ugh dhe'n 4^a gradh; ha'n tressa yw rag keskows yntra dew berson (yn-dann 4^a gradh).

Rag pub klass y hyll an dra dhewisys bos bardhonieth, lennans dhyworth an Bibel po yeth plen, skrifys gans an ombrofyer y honan po gans nebonan aral. Nyns yw res kevenna an devyn; herwydh usadow y lenn pubonan y dekst. Yma nebes goslowysi (ombroforyon erel ha kowetha) ha breusyas, ha'n le yw Parledh an Eglos – nyns yw stevel re vras.

An vledhen ma nyns o saw dew

ombrofyer y'n kynsa rann: Duane Glasby dhyworth Pennrynn ha Jamie Purves dhyworth Truru. An dhew a lennas bardhonieth aga honan – wel, huni Duane re bia skrifys gans y vamm wynn yn Sowsnek y'n kynsa le hag treyls dhe Gernewek a-wosa gans Duane. Huni Jamie a veu skrifys ganso yn Sowsnek ynwedh kyns bos treyls dhe Gernewek. Pur dha o an vardhonieth ha pur dha o an ombroforyon – i a wra oberi, an dhew, rag an apposyans 2^a gradh an vledhen ma. (sewen ens i an dhew)

Y'n nessa rann yth esa peswar ombrofyer: Delia Brotherton dhyworth Porthia, Roz Peskett dhyworth Pennsans, Trevor Smitheram dhyworth Heyl hag Esmé Tackley dhyworth Aberfala. Delia o an waynyores hag a lennas bardhonieth pur hirethek.

Y'n tressa rann nyns esa saw unn kopel an vledhen ma. I o James Churchfield ha Nina Davey dhyworth Radyo Kernow. I re skrifsa aga heskows aga honan dres aga dyskansow. Nebes sempel o an keskows, mes fest didhanus! An dewdhen ma a wra dyski Kernewek nans yw pymthek mis ynwedh, ytho kolonnek yns i. Nyns esa erbynner ragdha, ytho gwaynyoryon ens i. Mes gwaynyoryon wiw.

Pes da o an breusyas Mark Trevethan gans an savon a Gernewek displetys gans pubonan ha lowen o an ombroforyon. An vledhen ma yth esa an isella myns a ombroforyon nans yw nebes bledhen. Y fia da mar pe moy a dus owth entra. Nyns yw re euthek, ha kowetha on ni oll. Pur dha rag gweres agan yeth yw an hwarvos. Ytho, deus yn-rag pubonan -

ha dyskadoryon, gwrewgh movya agas studhyoryon ... ! Agas gweles oll ena y'n vledhen a dheu, dell waytyav.

Lowarth Duw

Avel bleujennow on ni yn lowarth Duw,
Nebes ahanan a wra tevi gwyls,
Yma dhe gettep huni y dyller teythi,
Kepar ha flogh byghan.

Pan eus hwans dhe Dhuw agan kuntel,
An gwella y kuntel ev pub prys,
Hag ev a'n gorr yn Y Ji Ev Sans
Yn le arbennek a bowes.

Na galar nevra pan veu kemerys nebonan
y kerydh,

Po prederi bos diguv,
Pub prys Duw a guntel an bleujennow yn
aga bleujyowa,

Ha gasa a-dryv an eginyow.
Ev a wra maga pub hasen ha bleujen,
Gans Y with kerensedhek,

Hag unn jydh Ev a wra agan kuntel
keffrys,

Ni a wra omjunya gans agan
karadowyon ena.

Ytho, na wra omglewes nevra hirethek,
Nag omglewes diberthys ynwedh,
Pub bleujen a wra bleujyowa bys
vykken,

Y'n Lowarth Kolon Duw.

Duane Glasby
[skrifys y'n dalleth yn Sowsnek gans
Pamela Bidwell-Smith]

Howlsedhes

Komol mis Du dastewynnys, golow
gwynnrudh
war bollow owrlinus a gasyterit
siow bagas a dreysi ow fyski

a-ugh an hwypys helyk lommhes a dhel
Galloways krullys ha grugysys
a dar le may skollys karvenow an pri
ryb an kroglennow kogh a dhreys
ha Lost an Gath
mar ell avel cigarow
gwynn yw ow botas
gwynn dhyworth Fordh Gothers

gans Jamie Purves

Spyrmyson ha Jennet Gans Mary Sutcliffe

Selys war dherivas yn *Walking through
Cornish Folklore* gans Margaret Caine ha
Alan Gorton, dyllys gans *Cotswold
Quality (Leisure) Ltd.*

Nans yw hirneth, yth esa lavuryas war varghen-tir yn howlsedhes Kernow. Y'n jevo teylu bras, seyth mab ha peder mowes. Skant o y arghans; gwannrewardys o ev ha pan o an vebyon koth lowr, res o dhedha oberi rag aga fygans. Unn mab a oberi avel ferror, onan arall avel den bal ha nebes erell war varghen-tiryow teythyek. An tressa mowes o Jennet. Mes pan o hwegh bloedh hy oes, hy herens a ordenas gans teylu nebes golusekka ma's gwaytya ha hy dyski bos maghtheth ragdha, dell o usadow yn pow ma. Hy theylu nowydh o kuv. Pur hweg o Jennet ha diwysyk, ha gwreg hy arvethor o pur blesys gensi.

Y'n dydhyow na, yth esa yn Kernow gwerin arall keffrys ha denses. Yth esa kravlostow, boekkas-nos, korrigans ha spyrmyson. Dregynnus o an spyrmyson treweythiow, mes a dermyn dhe dermyn pur heweres. Dell yw usys, i a drovyas

traow re gollsa tus, po aga gwarnya yn kever peryll, po dri dhedha bleujennow.

Dell hevel, Jennet a's tevia bywnans sempel hag usadow, martesen demmedhyans ha lies flogh, martesen oberi war varghen-tir dres oll hy dydhyow. Mes pan o hi seytek bloedh, neppyth anusadow a hwarva. Yn fenowgh, Jennet a bassya meur a ourys y'n lowarth hy arvethor owth oberi hy honan. Mes unn jydh, pan dheuth hy arvethor y'n lowarth, ev a's kavas war dir, klamderys. Pan omhwellhas hi, hi a dherivas dhe'n teylu, meur aga marth, y hwelsa hi hwegh den byghan, gwiskys yn pows las gans golowylyon, neb a gramblas a-ugh an ke, ha, dyegrys, yth omhwelas hi yn klamder. Wosa henna, hi a ylli gweles spyrmyson yn pub le, ha keskewsel gansa; ynwedh hi a ylli darleverel an termyn a dheu, sawya klevesow ha dos ha bos anweladow.

Nebes seythunyow a-wosa, arvethores Jennet a wodhevis droglamm pan esa hi ow marghogeth war an hal. Jennet a wodhva pan hwarva an droglamm, kynth esa hi dhe-dre y'n chi. Hi a leveris dhe'n arvethor yn py le yth esa y wreg.

Pan sawyas ev y wreg, Jennet a wodhva pyth o an dregynn. Hi a leuvtoesas an arr bystigys, mayth o gyllys glan oll an payn. Kynhwedlow a lesas yn kever hy galloes yaghus. Moy ha moy a dus a dho rag kavoes hy gweres; mammow a dhri aga fleghes dhedhi ha pan esa brygh rudh po terthenn y'n dreveglos, Jennet a's yagha oll.

Bythkweth, ny bysi hi talas dhiworth nebonan ha bythkweth ny brenas hi medhygneth po eliw, mes pup-prys yth

esa yn hy amari uras lowr, darbarys gans an spyrasyon. Yn skon, yth esa keniver godhevysi dhedhi, mayth o res dhedhi kwitya hi ober war vargen-tir ha triga yn pennti byghan war amal an dreveglos. Ena an dus a dho rag kavoes hy gweres. Treweythow, pan esa hi gans nebes trigoryon, hi eth mes a wel, drefenn hy bos gelwys a-ves gans hy spyrasyon vyghan.

Ha rakhenna y teuth poenvotter. Kynhwedhlow a dhrehedhas an vreusysi. Ynwedh, tus envius a grodhvolas yn hy hever. An breusydh teythek o den fel ha podredhek. Ev a dhervynna falswobrow. Jennet a veu kuhudhys a bystri. An breusydh a dhannvonas an withysi dh'y halya yn prison hag i a's gasas yn bagh dewal ha glyb heb boes.

Mes an spyrasyon a's vusytya ha kyrghes boes ha lennow ryghdi. Wosa nebes dydhyow an vreusysi a's gelwis y'n lys. Y soedhogyon a lenwis an bynkyow.

'My a hwithras an dustuni er dha bynn,' a leveris an breusydh, kyn nag esa dustunoryon mann y'n lys, 'ha kler yw dha vos kablus.' An breusydh a wodhya yn ta nag esa arghans dhe Jennet. 'An kessydhians yw mernans.'

A-dhesempis yth esa tros a oerwyns kevoethek. Darasow an lys a veu deghesys igor. Jennet eth mes a wel.

An breusydh a assayas kewsel mes ny dheuth gerenn mann. Ev o avlavar yn tien. Bythkweth ny gewsis ev arta. Ev eth dhe dreveglos bell ha godriga ena yn boghosogneth. Jennet a dhehwelis dh'y fennti. Nyns esa kampoell a'n kuhudhans.

An spyrasyons re's difressa.

Mestresik Marbel

gans Jowann Richards

An kevres ma a veu dyllys yn kynsa yn An Gannas yn 2011 hag a-wosa gans Kowethas an Yeth Kernewek. Jowann Richards a verwis yn 2005 ha kemmyna dhyn pals a hwedhlow da.

2 - Mestresik Marbel a dhre ro

Dy' Sul, a-varr y'n myttin, Mestresik Marbel a sevis yn-bann a'y gweli, ha mires dres an fenester. Myttin brav o, ha'n howl ow splanna a-dhiworth ebron dhigommol. Hi a viras gans plesour orth hy lowarth byghan a-rag, ha dres henna dhe'n chiof erell a-dro dhe lasenn an benndra Treskantlowr. Yn sur, gwynn hy bys, dhe vos trigys yn le mar deg ha mar gosel.

Benyn goth o Mestresik Marbel, trigys a'y honan, ha hi a spena termyn hir pub dydh ow mires dres an fenester. 'Mellyores' o hanow a res nebes kentrevogyon dhedhi, mes re erell a wodhya yn ta bos kolonn a owr ynni, ha brys bywek ynwedh.

Ena, hi a welas bos dew dhen ow kerdhes troha chi Mester Nans, kevarwoedhyas an arghantti. 'Nebes divlas, an dus na,' a leveris Mestresik Marbel dh'y honan. 'Nyns yns i a'n keth eghenn ha Mester ha Mestres Nans, dell ov vy sur.'

Pan veu an daras igerys, Mestresik

Marbel a welas an dus dhe vos a-berth y'n chi yn unn resek, ha'n daras a veu deges distowgh. 'Koynt,' a leveris Mestresik Marbel dh'y honan. 'Pur goynt, yn hwir.' Hi a besyas mires. Hi a dhallathas omwiska yn skav.

Wosa termyn berr, Mester Nans a dheuth yn-mes an chi, hag onan a'n dus yn ogas war y lerg. Dhe'n kartji i eth, ha wosa pols, an karr, ha Mester Nans ha'n den ynno, eth mes a wel troha'n dre.

'Eghan!' a leveris Mestresik Marbel dh'y honan. 'Sur ov vy bos neppyth kamm eno. Neppyth pur gamm. Nans yw nebes dydhyow my a redyas yn kever . . .' Hi a wortas. 'Gokki osta, Maria Marbel!' yn-medh hi. 'Na wra klappya dhe'th honan. Gwra neppyth!'

Mestresik Marbel a wrug nebes traow rag omdharbari, omwiska yn hy hatt Sul, ha'y manegow Sul, ha gasa hy chi byghan. Poran dhe ji Nans hi eth, mes kerdhes a-dro dhe'n chi dhe dharas a-dryv. Ena, heb knoukya, hi a igoras an daras, ha mos a-berth y'n gegin.

'Mestres Nans!' a grias hi. 'Mestres Nans! Esosta ena?' Dres an gegin hi eth, y'n hel, ha knoukya war dharas an stevell-dhybri. Nyns esa gorthyp.

'Mestres Nans!' a grias hi arta, hag, owth igeri an daras, hi a gerdhas y'n stevell. Ena, yth esa Mestres Nans, a'y esedh yn kador ogas dhe'n oeles, ha'y baban war hy glin. Hi o ownek, henn o apert, ha prederus, ha'n baban esa owth oela. Yth esa an den arall a'y esedh ogas dhe'n voes, ha Mestresik Marbel a gavas hi dhe vos ow mires orth gonn poyntys poran orti.

'Ellas, Mestres Nans,' yn-medh hi.

'Dell hevel dhymm nag yw hemma prys da dhe'th weles. Da via my dhe dhos neb prys arall.' Hi a omdrelyas.

'Gwra gortos ena!' a harthas an den yn harow. 'Esedh ena,' hag ev a dhiskwedhas kador arall. 'Ny vydhydh ow mos dhe le vyth, Dama-wynn.'

Mestresik Marbel a esedhas ryb an voes. Yth esa botell gwyrth yn hy dorn, ha hi a'n gorras war an voes.

'Pyth yw henna?' a wovynnas an den.

'Henna . . .? O, nyns yw henna mes botell a'm gwin-panes rag Mestres Nans. Da yw gensi ow gwin-panes.'

'Roy e dhymmo-vy,' a leveris an den, diskortes, hag ystynna y leuv.

'Wel . . .' a dhallathas Mestresik Marbel, yn unn hokya.

'Na vydh gokki,' a leveris an den. 'Roy e dhymm.'

Mestresik Marbel a bokyas an botell trohag ev, ha'n den a'n sesyas. Wosa golok skav orth an tokyn, skrifys yn kempenn gans Mestresik Marbel, ev a dhalghennas an korkynn ynter y dhens. Ev a'n tennas yn-mes, hag ev a'n trewas war an leur. Ev a dhrehevis an botell, ha tenna yn town.

'A!' yn-medh ev, wor'tiwedh. 'A! Pur vlasus yw henna, Dama-wynn.' Ev a gemmeras tenn arall, hag ena tenn arall. Mes oll an termyn, an gonn o poyntys poran orth Mestresik Marbel.

Yndella i a besyas a'ga esedh, Mestres Nans, hy baban, Mestresik Marbel, ha'n den. 'Pur dha yw hemma,' yn-medh an den arta, ha kemmeres tenn wosa tenn.

Wosa termyn berr, yth heveli an den dhe dhos ha bos nebes skwith. Y leuv

gans an gonn a boesas war an voes, hag ev a dhallathas kavoes kaletter ow korra min an botell yn kewar war y dhiwweus. ‘Bur dhar . . . yw . . . hebba, Dam’wynn,’ yn-medh ev, ha koedha yn-mes a’y gador, ow koska kepar ha baban.

Mestresik Marbel a gemmeras an gonn yn-bann, ha’y worra yn hy saghdorn. ‘Gwell yw henna,’ yn-medh hi.

Hi a omdrelyas troha Mestres Nans. ‘Dha wour a vydh diogel, sur ov vy,’ a leveris hi. ‘My a bellgewsis orth an kreslu dhe vos dhe’n arghantti, kyns my dhe dhos omma,’ yn-medh hi. ‘Ny gewsis vy yn kever an den ma, byttegyns. My a dybi y fydh gwell y’n fordh ma, heb peryll dhywgh.’

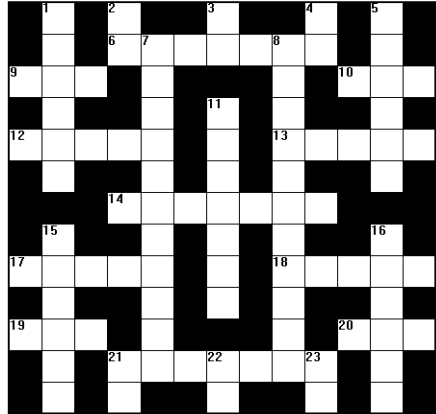
Mestresik Marbel a viras orth an den ow koska war an leur. ‘Res yw dhymm pellgewsil orth an kreslu dhe dhos ragdho,’ yn-medh hi. ‘Nebes digempenn yw ev, a’y worwedh ena.’

Hi a gemmeras yn-bann an botell gwag. ‘Dihedh yw, ow kwastya botell a win da war an polat na.’

Hi a hedhis. ‘Ha res vydh dhymm perthi kov a wovynn orth an medhek rag moy pellennigow-koska.’

Mestresik Marbel a vinhwarthas. ‘Krev lowr yw an gwin a’y honan, ha my re worra hwegh a’n pellennigow y’n botell na.’

Krowseryow
gans Ray Edwards

a-dreus:

- 6. Kelli nerth (7)
- 9. Mus (3)
- 10. Hweg (3)
- 12. Dyerbynna (5)
- 13. Esel an Orsedh (5)
- 14. An mis ma (7)
- 17. A-dhesempis (5)
- 18. Esedhva (5)
- 19. Y’n le na (3)
- 20. Garm (3)
- 21. Dyghtya (7)

war-nans:

- 1. Mab ow mamm (6)
- 2. Nyns yw kales (2)
- 3. Best dov (7)
- 4. Kevrenn (2)
- 5. Best gwyls haval dhe gi (6)
- 7. Gedy (11)
- 8. Gedyer (11)
- 11. Rag skrifa (7)

argemmyn:
Gwerthji Kernewek

Keskewsel, 24 Plen an Varghas, Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725 (dyghtyer Jerri Jeffries).

www.keskewsel.com

- 15. I a wra mel (6)
- 16. Glyb (6)
- 21. Kevrenn (2)
- 22. Rakhanow gorow (2)
- 23. Yn-dann. (2)

Gorthybow dhe'n krowseryow mis-Genver

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

N	I	R
W	K	S
A	O	L

Gorthyph mis-Genver: **ragbreder**

An Nowodhow

Nowodhow berr yn Kernewek yw dyllys gans Radyo Kernow dhe 5 eur dy'Sul. Geryow an dowlenn a yll bos redys diworth gwiasva Kowethas an Yeth Kernewek: www.cornish-language.org

**Mebyon a vydh
Mebyon
gans John Prowse**

Yn fenowgh, tus a lever, 'Mar prederren ni bos agan fleghes ow kul nebes a'n gwriansow a wren ni agan honan, pan en ni yowynk, y skruthsen ni!' Ha gwir yw hemma, martesen.

A-dreus park leysek, an dhew lu konter a lagattas, an eyl orth y gila. Yth esa onan anedha owth omgudha ha hwilas difresyans yn krow mogh. An huni arall a blattya a-dryv ke growanek.

Yth o an lu Heyl ervys gans arwow arnowydh, mes darbarys o an lu Pennsans gans arwow koth hepken. Henn yw, ow henderow (an lu Heyl) a'n jevo gonn-ayr galloesek ha nowydh. Mes my ow honan (an lu Pennsans) a'm bo gonn koth hag a biw y hwoer yowynka.

Yth esen vy ow kodriga gans ow henderow dres nebes dydhyow y'n dy'goelyow Pask, war vargen-tir bleujennow y das. Yth esen ni ow tendil tamm a vona poket dre derri lilis Korawys.

Yth en vy dewdhek bloedh, an jydh na pan y'm tennas ow henderow gans y wonn-ayr. Feusik veuv -- an bellenn a'm gweskis y'm bys byghan, a-der y'm bejeth po y'm lagas. Wostalleth, ny wrug gloesa an goli vytholl. Yn hwir, wostalleth ny wodhyen vy ow bos tennys. Mes, wosa nebes mynsennow, y tallathas ow bys pystiga.

Ny vynna ow henderow derivas dh'y vamm an pyth re hwarvsa. Nyns esa meur a woes. Mes ena ow bys a

dhallathas kwoffi ha'n payn a dheuth ha bos gweth. Ny wodhyen mars esa an bellenn y'm bys hwath, po nyns esa.

Ytho, res veu dhe'm kenderow displegya, yn unn hokya, dh'y vamm an pyth re hwarvsa. Nyns o y vamm pes da, heb mar. Mes hi a'm gorras dhe'n klavji leel yn hy harr, a-dhistowgh.

Dhe'n klavji, y'm gorrsons yn gweli. Klavjiores yowynk ha teg a dheuth ha ri dhymm skityans y'm pedrenn, rag own a glevesans. Nebes ankombrys en vy.

Ena i a gemmeras an bellenn dhiworth ow bys. I a ros dhymm klamderyas ollgemmy'n, ha wosa an oberyans yth en vy klav. Yth esa lystenn vras a-dro dhe'm bys, hag an goli a dhallathas gloesa.

Nebes seythunyow a-wosa, meur ow goeth, yth esa dhymm kreythenn bellenn war ow bys byghan.

Wosa an hwarvos ma, nyns en ni gesys dhe wari gans gonnys bythkweth arta.

Byttegyns, ny wrug hemma agan lettya rag kwari gans devnydhyow tardha. Ni a wrug agan tanbellennow meurgers dhiworth hwennladh ha sugra. Kavadow yn es o an devnydhyow ma a-dro dhe'n bargen-tir.

An godhonydh chyf en vy. Ow dismygyans an moyha gerys-da o 'tanbellenn ethenn'. Yth esa dhymm y'n chi jynn-ethenn gwariell, may konvedhyn vy ass yw ethenn nerthek. Ni a worras nebes dowr yn kanna ha sodra gorher an kanna, mayth esa an kanna, dell grysyn, stanch yn tien. Ena ni a worras tan yn-dann an kanna.

Gwynn agan bys, ny wrug an 'tanbellenn ethenn' oberi yn sewen! Pan

dheuth ha bos an kanna poeth, dowr a dhallathas devera mes a'n gorher. Hemma a veu sywys gans kammol a ethenn. Ny wrug an danbellenn tardha, dhe Dhuw re bo grassys!

Feusik ynwedh veu ow broder dre lagha ha'y goweth. Pan ens i yonkers, i a assayas tenna kanon tegennel esa yn lowarth an koweth. I a stoffyas hwennladh ha sugra ynno. Ena i a gemmeras pellenn-kanon vyghan dhiworth an raghell a bellennow esa krugys yn unn afina ryb an kanon, ha'y gorra y'n kanon ynwedh. Ena i a dochyas an teudherik.

Y feu tardh kowrek. An keur y'n eglos dhe benn arall an stret a hedhis kana.

An bellenn-kanon eth mes a wel, ughel y'n ayr. Drehevians bras dhe benn bre serth o chi an koweth. Ytho, gwirhaval o an dheghesenn dhe goedha war-tu ha'n dre.

Ternos, yth esa hwedhel y'n paper-nowodhow leel a-dro dhe dardh taran kevrinek, hag a hwarva a-dhesempis yn ebron gler. Dell heveli, chi yn Fordh Vre re beu gweskys gans lughesenn, drefenn y jymbla dhe goedha y'n stret. Chi skrifores a vri, an awtours a veur a lyvrow meurgers gans fleghes, yth o. Mes ny veu nagonan shyndys.

Koweth ow broder da a avowas dh'y das, neb o medhek y'n dre, an pyth re hwarvsa. Ev a wovynnas orth y das pandr'a dylis dhodho dh'y wul. 'Taw taves, A vab!' yn-medh an medhek. 'Gwith degys dha anow!'

Hag ow henderow, pub-prys y kara ev gonnys. Nebes blydhynyow a-wosa, ev a vedras gonn bras y das orth y hwoer

yowynk. Nyns o an gonn kergys, heb mar. Ena ev a'n medras orth dillasva ha gwaska an dennell. Distruys yn tien veu an dhillasva. Nyns o y vamm pes da, heb mar.

Feusik yn hwir en ni oll, ha ni ow kwari gans gonnys, na veu nagonan na ledhys na shyndys – wel, marnas my, heb mar!

Skians 2016

An Keskusulyans 'Skians' a vydh ssysys arta, dhe'n eyl prys, Dy'Gwener an 30^{ens} a vis-Gwynngala ha dy'Sadorn an 1^a a vis-Hedra dhe Drevogh.

Paperyow akademek yethoniethel a-dro dhe Gernewek yw gelwys ha berrskrifow bys yn 200 ger a dal bos dannvenys kyns es an 30^{ens} a vis-Me 2016.dhe:

cornishlanguage@cornwall.gov.uk

ha rag pella derivadow.

Paperyow degemmersys a dal bos bys yn 20 mynsenn aga hirder.

Berrskrifow degemmersys a yll bos dyllys war wiasva Skians.

(kedhlow dannvenys gans eseli Kesva an Taves Kernewek)

argemmy'n:

Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans Matthew Clarke ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows y'gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

Servisyow Eglos dydhyasow avisow

Herwydh usadow an Revrond Chenon Jane Kneebone a dhannvon kedhlow a-dro dhe servisyow a dheu.

Bys y'n eur ma, nyns yw parys an rol leun rag 2016 mes heb mar y fydh servis po servisyow rag Dy'Goel Sen Pyran dhe'n 5^{es} a vis-Meurth po dhe'n Sul an moyha ogas, an 6^{ves}.

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Chenon Jane Kneebone

☎ 01637 873135

☎ 07966 703924

janekneebone@gmail.com

Lyver Nowydh

Dyllys kyns pell gans Kowethas an Yeth Kernewek yw lyver gans peswar hwedhel gans Jowann Richards. An peswar yw 'A Vo Den', 'An Anwodhvos', 'Demelsa Nankarrek' ha 'Fell yw an Nos.' An dyllans ma a vydh yn FSS.

An Gannas 2015

Govenek a'gan beus y fydh keworrys kyns pell an dewdhek dyllans An Gannas a'n vlydhen 2015 war wiasva an Kowethas.

Askorr an Vro

Da yw gweles pup-prys kowethasow ow kul devnydh a Gernewek rag aga askorr. Rag ensampel an Bragji Sharps a werth korev henwys 'Nadelik' ha Bragji Sen Ostell a werth korev gwynn henwys 'Korev' ha korev du nowydh henwys 'Mena Dhu'. Nyns yw an ger 'mena' kevys y'n Gerlyver Meur mes dell hevell an styr yw leder an vre ha kevys y'n henwyn-tyller.

Kernow y'n Gwav

Gwel howlyek heyl an Kammel, dhe'n 8^{ves} a vis-Kevardhu 2015.

An Gannas 2016

An Gannas yw dyllys pub mis gans Kowethas an Yeth Kernewek. An Skrifennyas yw Tim Hambly, 12 Stret an Duk, Lannstefan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716:

skrifennyas@btinternet.com

Pennskriker An Gannas yw Graham Sandercock hag yw lowen dhe dhegemmeres erthyglow ha skeusennow dhe vos dyllys:

grahamsandercock@blueyonder.co.uk

An Gannas 2016

Perthyn kov
a Guntelles

Blydhenyek an
Kowethas dhe'n 6^{ves}
a vis-Hwevrer!